РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

28 юни 2007 година *

По дело C-331/05 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда, подадена на 2 септември 2005 г.,

Internationaler Hilfsfonds eV, установено в Rosbach (Германия), за което се явяват адв. H. Kaltenecker и адв. S. Krüger, Rechtsanwälte,

жалбоподател,

като другата страна в производството е:

Комисията на Европейските общности, за която се явяват г-жа M.-J. Jonczy и г-жа S. Fries, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

ответник в първоинстанционното производство,

* Език на производството: немски.

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: г-н C. W. A. Timmermans, председател на състав, г-н P. Kūris, г-н K. Schiemann (докладчик), г-н L. Bay Larsen и г-н J.-C. Bonichot, съдии,

генерален адвокат: г-жа V. Trstenjak,
секретар: г-н B. Fülöp, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 16 ноември 2006 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 28 март 2007 г.,

постанови настоящото

Решение

1 С жалбата си Internationaler Hilfsfonds eV (наричано по-нататък „IH“) иска отмяна на Определение на Първоинстанционния съд на Европейските общности от 11 юли 2005 г. по дело Internationaler Hilfsfonds/Комисия (T-294/04, Recueil, стр. II-2719, наричано по-нататък „обжалваното определение“), с което Първоинстанционният съд отхвърля като явно неоснователен иска му по член 288, втора алинея ЕО срещу Комисията на Европейските общности за обезщетяване на твърдени претърпени вреди, състоящи се от направените разходи за адвокат в производствата по три жалби пред европейския омбудсман.

Правна уредба

2 На 9 март 1994 г. Европейският парламент приема Решение 94/262/ЕОВС, ЕО, Евратом относно правилата и общите условия за изпълнението на функциите на омбудсмана (ОВ L 113, стр. 15; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 1, стр. 132).

3 По силата на член 1, параграф 3 от Решение 94/262 омбудсманът не може да встъпва в дела пред съд или да поставя под въпрос обосноваността на съдебно решение.

4 Съгласно член 2, параграф 6 от това решение подадените до омбудсмана жалби не прекъсват сроковете за обжалване при административни или съдебни производства.

5 Освен това по силата на член 2, параграф 7 от посоченото решение, когато поради висящо или приключило съдебно производство, отнасящо се до представените пред него факти, омбудсманът трябва да обяви жалбата за недопустима или да прекрати разглеждането ѝ, резултатите от всички проведени преди това от него проверки се изпращат в архив.

Обстоятелства, предхождащи спора

6 Обстоятелствата в основата на спора са изложени в обжалваното определение по следния начин:

„6 Ищецът е неправителствена организация (НПО), учредена по германското право, която подпомага бежанци и жертви на войни и бедствия. Между 1993 г. и 1997 г. тя подава в Комисията шест заявления за съфинансиране на дейности.

7 При разглеждането на първите заявления службите на Комисията преценяват, че тъй като не отговаря на общите условия за съфинансиране на проекти, ищецът не може да бъде допуснат да кандидатства за помощи за НПО. Ищецът е уведомен за това с писмо от 12 октомври 1993 г. С писмо от 29 юли 1996 г. Комисията обяснява основните съображения, които са я довели до заключението, че ищецът не може да се счита за допустимо НПО.

8 На 5 декември 1996 г. ищецът представя нов проект на Комисията. С ново заявление от септември 1997 г. на Комисията е представен изменен вариант на горепосочения проект. Комисията не се произнася по тези нови заявления за съфинансиране, тъй като приема, че решението от 12 октомври 1993 г., според което ищецът не може да бъде допуснат, остава в сила.

9 Тогава ищецът подава три жалби до омбудсмана: първата — през 1998 г. (жалба № 338/98/VK), а останалите две — през 2000 г. (жалби № 1160/2000/GG и № 1613/2000/GG). Тези жалби се отнасят преди всичко до два въпроса, а именно до достъпа на ищеца до преписката и до това дали Комисията надлежно е разгледала заявленията му.

10 Що се отнася до достъпа до преписката, с решение от 30 ноември 2001 г. омбудсманът заключава, че списъкът с документи, който Комисията е предложила на ищеца за справка, е бил непълен, че Комисията неоснователно е задържала определени документи и че следователно това

отношение на Комисията може да представлява случай на лошо администриране. Той предлага на Комисията да разреши подходящ достъп до преписката. Този достъп е осъществен в помещенията на Комисията на 26 октомври 2001 г. Освен това омбудсманът установява случай на лошо администриране поради обстоятелството, че на ищеца не е била предоставена възможност формално да вземе становище по информацията, която Комисията е получила от трети лица и е използвала, за да вземе решение в негов ущърб.

11 С друго решение, също от 30 ноември 2001 г., по повод на обстоятелството, че Комисията взема предвид определена информация от трети лица, омбудсманът заключава, че заявленията на ищеца не са били надлежно разгледани. Освен това в решението си от 11 юли 2000 г. омбудсманът прави критична бележка относно прекомерно дългия срок, който Комисията оставя да изтече, преди да представи в писмена форма съображенията, поради които през 1993 г. преценява, че ищецът не може да бъде допуснат да кандидатства. На последно място, що се отнася до факта, че Комисията не взема формално решение по подадените през декември 1996 г. и септември 1997 г. заявления на ищеца, с решение от 19 юли 2001 г. омбудсманът препоръчва на Комисията да се произнесе по тези заявления до 31 октомври 2001 г.

12 За да се съобрази с препоръката на омбудсмана, Комисията изпраща на ищеца писмо с дата 16 октомври 2001 г., с което отхвърля представените през декември 1996 г. и септември 1997 г. два проекта, тъй като ищецът не може да бъде допуснат да кандидатства за съфинансиране.

13 На 15 декември 2001 г. ищецът подава жалба за отмяна на писмото от 16 октомври 2001 г. С решение от 18 септември 2003 г. по дело Internationaler Hilfsfonds/Комисия (T-321/01, Recueil, стр. II-3225) Първоинстанционният съд отменя решението на Комисията от 16 октомври 2001 г., с което тя отхвърля заявленията на ищеца за съфинансиране от декември 1996 г. и септември 1997 г., и осъжда ответника да заплати съдебните разноски.

14 С жалбата си ищецът освен това иска ответникът да му възстанови разходите, направени по производството пред омбудсмана. В решението си Първоинстанционният съд отсъжда, че разходите във връзка с производства пред омбудсмана не могат да се разглеждат като необходими разходи по смисъла на член 91, буква б) от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд и поради това не подлежат на възстановяване."

Производството пред Първоинстанционния съд и обжалваното определение

7 С искова молба, подадена в Секретариата на Първоинстанционния съд на 23 юли 2004 г., IH предявява иск срещу Комисията да му заплати сумата от 54 037 EUR като обезщетение за претърпени имуществени вреди, представляващи направените разходи за адвокат в производствата по трите му жалби пред омбудсмана.

8 С обжалваното определение Първоинстанционният съд отхвърля иска на IH като явно неоснователен.

9 Първоинстанционният съд по същество мотивира отхвърлянето с липсата на причинно-следствена връзка между поведението на институцията и посочените вреди, тъй като, от една страна, решението на IH да се обърне към омбудсмана, преди да сезира Първоинстанционния съд, е било въпрос на свободен избор, а от друга страна — за производствата пред омбудсмана не са необходими адвокатски услуги.

10 В мотивите на обжалваното определение Първоинстанционният съд най-напред отбелязва, че посредством институцията на омбудсмана Договорът за ЕО е предоставил на гражданите способ за защита на техните интереси, който е алтернативен на производствата пред общностните съдилища. Този извънсъдебен алтернативен способ отговаря на специфични критерии и няма

непременно същата цел като съдебното производство. Освен това тези два способа не могат да се използват паралелно. Всъщност въпреки че подадените до омбудсмана жалби не прекъсват сроковете за обжалване пред общностните съдилища, омбудсманът е длъжен да прекрати разглеждането и да обяви жалбата за недопустима, ако едновременно с нея заинтересованият гражданин подаде жалба пред общностните съдилища във връзка със същите факти. Следователно гражданите трябва да преценят кой от двата налични способа отговаря най-добре на техните интереси.

11 По-нататък Първоинстанционният съд посочва, че разходите във връзка с производствата пред омбудсмана не могат да се разглеждат като необходими разходи по смисъла на член 91, буква б) от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд и следователно не подлежат на възстановяване на основание на тази разпоредба. Той приема, че в настоящия случай посредством иск за обезщетение IH иска да му се възстановят точно такива разходи за адвокат в производствата пред омбудсмана и че признаването на тези разходи като вреди би било в противоречие с практиката на Първоинстанционния съд, според която посочените разходи не подлежат на възстановяване като съдебни разноски.

12 В този контекст Първоинстанционният съд преценява, че за разлика от производствата пред общностните юрисдикции, производството пред омбудсмана е замислено така, че да не е необходимо да се прибягва до адвокат. Достатъчно е в жалбата да се изложат фактите; правни доводи не са необходими. При тези обстоятелства свободният избор на гражданина дали в производството пред омбудсмана да бъде представляван от адвокат предполагал лично да понесе разходите за това.

13 Освен това от Решение на Съда от 9 март 1978 г. по дело Herpels/Комисия (54/77, Recueil, стр. 585, точки 45—50) Първоинстанционният съд заключава, че наемането на адвокат преди сезирането на общностните юрисдикции представлява собствен избор на заинтересованото лице, за който институцията ответник в никакъв случай не може да носи отговорност. При тези обстоятелства от правна страна липсва каквато и да била причинно-следствена връзка между твърдените вреди, а именно направените разходи за адвокат, и поведението на Общността.

14 Освен това Първоинстанционният съд подчертава, че IH е било свободно да се обърне към омбудсмана, преди да го сезира.

15 С оглед на това Първоинстанционният съд постановява, че направените разходи за адвокат пред омбудсмана не подлежат на възстановяване като вреди в рамките на иск за обезщетение, и отхвърля иска като явно неоснователен.

По искането за възобновяване на устната фаза на производството

16 С писмо, постъпило в Съда на 12 април 2007 г., IH иска възобновяване на устната фаза на производството на основание на членове 61 и 118 от Процедурния правилник на Съда. Това искане е мотивирано с твърдяна непоследователност на заключението на генералния адвокат.

17 В това отношение Съдът може — служебно или по предложение на генералния адвокат, както и по искане на страните — да разпореди възобновяване на устната фаза на производството съгласно член 61 от своя процедурен правилник, ако счита, че делото не е достатъчно изяснено или трябва да се реши въз основа на довод, който страните не са разисквали (вж. Определение от 4 февруари 2000 г. по дело Emesa Sugar, C-17/98, Recueil, стр. I-665, точка 18 и Решение от 14 декември 2004 г. по дело Swedish Match, C-210/03, Recueil, стр. I-11893, точка 25).

18 Настоящият случай обаче не е такъв. Всъщност от една страна IH по същество се ограничава да коментира заключението на генералния адвокат, без да посочи фактическите обстоятелства или правните разпоредби, с които се

обосновава генералният адвокат и които страните не са разисквали. От друга страна, Съдът счита, че в настоящия случай разполага с всички необходими елементи, за да се произнесе. Поради това няма основание да се разпореди възобновяване на устната фаза на производството.

По жалбата

19 В жалбата си IH иска от Съда да отмени обжалваното определение и да върне делото на Първоинстанционния съд или да осъди Комисията да му изплати 54 037 евро. IH иска също така Комисията да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

20 Комисията иска жалбата да се отхвърли и IH да бъде осъдено да заплати съдебните разноски.

21 IH изтъква три правни основания, които, тъй като са тясно свързани, следва да се разгледат заедно. Според IH Първоинстанционният съд по същество търсил прекомерно висока степен на интензитет на причинно-следствената връзка, която се изисква за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Общността. Първоинстанционният съд следователно не проверил основателността на доводите, изложени от жалбоподателя, за да обясни материалните и правни съображения, които го принудили да прибегне до помощта на адвокат в производствата по жалбите.

22 Както IH основателно твърди, фактът, че разходите във връзка с производствата пред омбудсмана не подлежат на възстановяване по член 91, буква б) от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд, по принцип наистина е без значение, що се отнася до въпроса дали тези разходи подлежат на обезщетяване по член 288, втора алинея ЕО. Както Първоинстанционният съд сам установява в обжалваното определение, посоченият член се прилага само

по отношение на направените съдебни разноски по производството пред Първоинстанционния съд, а не и в предходната фаза. Следователно правото на възстановяване на направените разходи по производството и правото на обезщетение за загуби и пропуснати ползи по принцип са подчинени на различни условия и са независими едно от друго.

23 Няма съмнение впрочем, че що се отнася до изискваната причинно-следствена връзка, както Процедурният правилник на Съда, така и този на Първоинстанционния съд гласят, че направените от страните разходи по производството подлежат на възстановяване само ако са необходими за целите на производството. За сметка на това изискваната по член 288, втора алинея ЕО причинно-следствена връзка е налице, когато вредата е пряка последица от въпросното противоправно действие (вж. в този смисъл Решение от 4 октомври 1979 г. по дело Dumortier frères и др./Съвет, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 и 45/79, Recueil, стр. 3091, точка 21 и Решение от 30 януари 1992 г. по дело Finsider и др./Комисия, C-363/88 и C-364/88, Recueil, стр. I-359, точка 25).

24 Във връзка с искане за обезщетяване на имуществени вреди, които ищецът твърди, че е претърпял заради направените разходи за осигуряване на съветите на адвокат в досъдебната фаза по член 90 от Правилника за длъжностните лица, Съдът приема за установено, че макар на заинтересованите лица да не може да се забрани да си осигурят адвокатски съвети още в тази фаза, става дума за техен собствен избор, за който съответната институция не може да носи отговорност, по-специално тъй като се очаква, че администрацията тълкува и разбира съдържанието на подадените по смисъла на посочената разпоредба административни жалби с цялата грижа, която една голяма и добре оборудвана организация дължи на страните в производствата пред нея, включително на членовете на своя персонал. Ето защо не е налице причинно-следствена връзка между твърдените вреди, а именно разходите за адвокат, и действието на съответната институция (виж в този смисъл Решение по дело Herpels/Комисия, посочено по-горе, точки 47—49).

25 По същия начин разходите за сезиране на омбудсмана трябва да се разграничават от разходите по съдебното производство.

26 От една страна, сезирането на омбудсмана позволява в името на обществения интерес да се установят и да се потърси начин да се отстранят случаите на лошо администриране, а от друга страна — може да даде възможност да се избегне съдебното производство, ако омбудсманът успее да разреши спора между жалбоподателя и съответната институция.

27 Сезирането е резултат от свободния избор на заинтересованите лица. Следователно също свободно направените разходи на жалбоподателя пред омбудсмана не могат да се разглеждат като вреди, за които въпросната институция носи отговорност.

28 Различно е при разходите на ищеца, решил да започне съдебно производство, ако евентуално то приключи с решение, което със сила на пресъдено нещо признава неговите права и задължава дадената институция да се съобрази с него.

29 Поради това от правна страна липсва каквато и да била причинно-следствена връзка между действията на Комисията и вредите, които ИН твърди, че е претърпяло.

30 Следователно на това основание и без да допусне грешка при прилагане на правото, Първоинстанционният съд може да отхвърли иска на ИН с определение, което впрочем е достатъчно мотивирано.

31 Този извод не може да се засегне само поради изтъкнатото от ИН обстоятелство, че обжалваното определение е постановено без оглед на неотдавнашно решение на Първоинстанционния съд, с което той осъжда Комисията да поправи вредите, съответстващи, между другото, на разходите, направени от насрещната страна в производства по жалби пред омбудсмана (Решение от 17 март 2005 г. по дело AFCon Management Consultants и др./Комисия, Т-160/03, Recueil, стр. II-981, точки 104—107).

32 Следователно жалбата трябва да се отхвърли.

По съдебните разноски

33 По смисъла на член 69, параграф 2 от Процедурния правилник, приложим към производството по обжалване по силата на член 118 от същия, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. След като Комисията е направила искане за осъждане на IH и последното е загубило делото, то трябва да бъде осъдено да заплати съдебните разноски.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

1) Отхвърля жалбата.

2) Осъжда Internationaler Hilfsfonds eV да заплати съдебните разноски.

Подписи